

o ētahi i ō rātou ū-kaipō i ō rātou whenua tipu. He uaua ka pēnei ana.

Nō reira kei te tamaiti, Atawhai, kōrua ko tō tuakana a Kōtuku, tae atu ki ō kōrua hoa ki a Holden, ki a Basil, ki a Jason, ki a Daniel, ki a Julian, tae atu anō hoki ki te hunga i tae ake ki te tautoko i te pō, tēnā rawa atu koutou o tēnā reanga i a koutou nā e kaha nei ki te kimi huarahi atu anō e noho mai ai tō tātou reo ki ngā kokonga katoa o te mata o te whenua. E pupū ake ana te aroha ki a koutou, nā koutou hoki i whai hua katoa ai, i pārekareka katoa ai te haere atu ki tā tātou pō. Kia ora rawa atu koutou, ngā kanohi o ō koutou kuia, o ō koutou koroua, e whakatinana tonu nei i a rātou i runga i te kaha, i runga i te mau tonu ki tēnei o ngā taonga i whakarērea iho ki a tātou. E mihi kau ana, e mihi kau ana, kei te mātātahi pūmanawa rau.

Heoi anō e te iwi whānui, mēnā koutou ka hiahia whakatū pō pēnei mā koutou, e whakaae ana ngā tāhae nei kia tonoa mai ngā rauemi katoa kua oti i a rātou te hanga hei āwhina i a koutou. Me whakapā atu ki a Atawhai Tibble, 7 Princess St, Newtown, Te Ūpoko o te Ika, ā, māna e whakamārama ka pēhea te whakamahi i ēnei rauemi. He tika, he pono taku kōrero nei, ka nui te whai hua, ka pārekareka katoa koutou.

Te Marautanga Tikanga-ā-Iwi

Nō te marama o Here-turi-kōkā i tērā tau i tīmata ai te kirimana tuhi i te ‘marautanga tikanga-ā-iwi’ ki te reo Māori. He kaupapa tēnei e whakahaeretia ana i raro i te maru o te Taura Whiri, ā, ko Evelyn Tobin te kaiarataki. He wahine kaha tēnei nō Ngāpuhi me Ngāti Manu, he wahine kua roa e whaiwhai ana i te reo Māori, kua roa anō hoki e whakapau kaha ana ki ngā kaupapa reo Māori. Ā, kei tana pakihiki katau, ko tana kāhui kaituhi. He mahi nui tonu tā te rōpū nei, arā, ko te whiriwhiri me te tuhi ki te reo Māori i ngā kōrero e tika ana kia noho mai ki tētahi pukapuka ārahi i ngā akoranga tikanga ā-iwi. Inā tāia ana tēnei pukapuka, ka tohaina ki ngā karaehe ko te reo Māori tō rātou reo mātāmua.

I tua atu i ngā uauatanga ake o tēnei hanga, te tuhi ‘marautanga’, arā anō ētahi whakataumaha, pēnei i te whai kia tutuki pai te pukapuka i roto i te poto o te wā

kua whakaritea mō tēnei kirimana, i te whiriwhiri kupu ‘hou’ i ngā wāhi kāore e kitea he kupu e mōhio whānuitia ana, me ētahi atu āhuatanga whakaānini mātenga. Nā reira e tika ana kia puta he mihi i a mātou o te Taura Whiri ki a koutou e pīkau nei i tēnei mahi nui. Me kore ake koutou e ū nei ki tēnei ara me tō koutou kore hinga i te waewae tūtuki, anā kē, whakapau kaha ana kia ūpoko pakaru rawa.

Te Rangahau Reo Māori o te Motu:

“Āe rānei, he taonga tuku iho?”

Kua neke atu i te rua tau a Hineihaea Murphy e noho mai ana ki te Taura Whiri, koinei anahe tāna mahi, he whakahaere i te Rangahau Reo Māori o te Motu. Nō te marama o Hakihea i tērā tau i puta ai ngā kōrero tuatahi o tēnei rangahau, engari taihoa ake nei ka puta te pūrongo matua e kitea ai te whānuitanga atu o ngā tatauranga me ngā kōrero i hua ake i tēnei uiuinga tāngata.

Kāore anō kia āta tau āhea ēnei tuhituhinga puta ai, engari i tēnei wā kua noho mai ko ngā rā whakamutunga o Mahuru hei whakamaunga atu mā te hinengaro o Hineihaea me ērā atu e āwhina ana i a ia e puta pai ai tēnei pūrongo ki te motu. Ahakoa e mōhiohia ana ngā taumahatanga o tēnei mahi a Hineihaea, e kore e mutu te mihi i te hunga huri i te motu i whai wāhi mai ki ngā uiuinga.

Te Hui a ngā Kaiwhakamāori

Ka tae mai te inoi a NZQA kia whai wāhi atu tātou te Māori ki ngā whiriwhiringa o ngā paerewa whakamāori/whakapākehā, ā-tuhi, ā-kōrero, i runga i te whakaaro, taihoa ake nei ka noho mai ēnei paerewa hei ārahi haere i te hunga e hiahia ana koinei he mahi mā rātou ā tōna wā. Ka whakaaro tēnei pito kia karangahia ētahi kaiwhakamāori o te motu ki tētahi hui, ki reira whakawhitiwhiti whakaaro ai e uru atu ai ō tātou whakaaro me tō tātou ao ki roto i ngā paerewa nei. I tū te hui ki te tari o Te Taura Whiri i te 16 o Paenga-whāwhā, ā, i āhua 16 te hunga o te iwi whānui i tae ake.